

Разходка в праисторията (без да напускаме София)

Новини | Култура | на 17.08.2023 03:00 | от Зорница Христова

Защо говорим за това?

Защото да пътешестваш във времето е много интересно!

Обичаш ли истории за първобитните хора? Ние - да! Може би защото сме израснали с ей това филмче:

Още по-любопитно ни е обаче как **НАИСТИНА** са изглеждали хората от каменната ера.

И изобщо от праисторията. Хората, които още не са живели в големи градове и са нямали писменост.

Свикнали сме да мислим за тях леко пренебрежително - та нали те са нямали нито коли, нито смартфони, нито домашни по "Човекът и обществото"...

Впрочем, като споменахме училището, в пети клас ти ще учиш за тях. Само че много малко. И на теория. А **ВСЪЩНОСТ** съвсем наблизко има места, където можеш сам да се докоснеш до праисторията!

1. Праисторическото селище в квартал Слатина.

Точно така! Заставаме между панелните блокове и задействаме машината на времето. Колко да се върнем назад? Хиляда? Две хиляди? Пет? Не, цели **ДЕВЕТ ХИЛЯДИ ГОДИНИ**!

Едва ли ще повярваш - попадаме на селище. И то не е никак малко. Виждаме къщи - квадратни, от стени, направени от преплетени пръти и после измазани. Във всяка къща има пещ - за да могат хората да се топят и да си готвят. Я виж! Една жена бърка в голям глинен съд на земята и вади шепи жито. Слага го на един голям камък близо до пещта и започва да го търка с друг, по-малък. Какво прави ли? Мели си брашно! После ще направи от него питка и ще си я изпече. Според проф. Васил Николов от Българската академия на науките тук се е приготвял първият кисел хляб в Европа. Към тестото са се добавяли стрити бобови култури, за да може да бухне. Хмм, напомня ни за нашата [праисторическа палачинка](#)!

Мда... тези хора може да са от каменната ера, но... все пак от **НОВО**каменната! От неолита! Те са много умни - вече са направили някои от най-важните изобретения на човечеството. Познават земеделието (затова има жито) и скотовъдството. Ако надникнеш около селището, ще видиш например стада турове - предшественици на днешните крави.

Освен това забеляза ли, че жената съвсем не е облечена с кожи, а си има тъкана дреха? Точно така, това са вече **МОДЕРНИ** първобитни хора. На стената ще забележиш вертикален стан - ето, с него се получават платовете.

Слатинското неолитно селище не е постоянно отворено за посетители, защото в него още работят археолози. Понякога обаче има дни на отворените врати и тогава може да се види на място. Нови находки продължават да се появяват!

Дръж си ушите наострени - така преди три години чухме за току-що открити при изкоп за строеж праисторически скелети наблизно, хванахме такси и успяхме да ги видим минути преди да ги отнесат в музея.

2. Хващаме трамвая от Слатина и слизаме на спирка "Централни хали". До нас е Музеят за история на София.

Още първото нещо, което ще видиш, е възстановка на праисторическо жилище. Точно като тези, за които говорихме току-що! Така вече е съвсем лесно да си го представиш. Разгледай сега витрините с праисторическите предмети. Има фигурки на богинята-майка, фигурки на бик... и една много странна фигурка от зеления камък нефрит. Тя прилича на свастика... но е от жабешки крачета! Какво значи това?

Не, спокойно. В древните времена символът е значел нещо съвсем друго. Имал е друг смисъл. Едва през 20-и век той започва да се свързва с нечовешки идеологии. А горките жаби пък нямат съвсем нищо общо с това! Някои учени смятат, че през неолита символът е бил по-скоро свързан с култа към слънцето.

Вероятно ти прави впечатление и голямата златна купа в същата зала. Тя е създадена по-късно - през бронзовата епоха. Намерена е в района на село Кремиковци. Както виждаш, в Софийското поле е кипял бурен праисторически живот!

3. Третата спирка от нашата праисторическа разходка е археологическият музей.

Тук искаме да ти обърнем специално внимание на бандата глинени животни в една от централните витрини. Какво въображение са имали хората от неолита! Някои са толкова мили - с големи глави и четири лапки. Хм... техните създатели май не са се грижели само за прехраната си. Имали са въображение... и отношение към красотата. Тези фигурки не са нито съдове, нито инструменти... Има две хипотези за какво са служели. Първо, възможно е да са били част от някакъв религиозен ритуал. По това време хората вече са вярвали в божества. И второ, възможно е да са били детски играчки. Виж ги и ни пиши как мислиш!

4. Последната спирка от нашата праисторическа разходка е зала "Праистория" в Националния исторически музей.

Веднага искаме да ти покажем нещо, което ужасно много прилича на... кукленска къща от глина. Сякаш можем да различим столчета, масички, малки куклички... Попитай обаче уредниците да ти разкажат какво е това наистина - и ще разбереш, че става въпрос за умален модел на древен храм. Още по-интересно!

А ако искаш... да поиграеш в истинска археологическа лаборатория, да разбереш как се правят разкопки, как са плетени стените на праисторическите жилища и как от останки от глинени съдове разбираме за живота на древните хора... непременно иди в "Музейко"!

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
[/book/3292-razhodka-v-praistoriyata-bez-da-napuskame-sofiya](https://book/3292-razhodka-v-praistoriyata-bez-da-napuskame-sofiya)

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени

